

IJTIMOIIY-GUMANITAR SOHADA ILMIY-INNOVATSION TADQIQOTLAR

ILMIY METODIK JURNALI

VOL.3 № 2

2026

TARIXIY XOTIRA, MADANIY MEROS VA QADRIYATLARNING MAFKURAVIY RESURS SIFATIDAGI ROLI

Davitov Umidjon Xasan o'g'li

Oliy ta'limni rivojlantirish tadqiqotlari markazi, bosh mutaxassis

Annotatsiya

Mazkur maqolada tarixiy xotira, madaniy meros va milliy qadriyatlarning jamiyat ma'naviy-ideologik barqarorligini ta'minlashdagi o'rni ilmiy-nazariy jihatdan yoritiladi. Tarixiy xotira avlodlar uzviyligini saqlovchi, "biz" identifikatsiyasini mustahkamlovchi va ijtimoiy birdamlikni kuchaytiruvchi ma'no maydoni sifatida talqin qilinadi. Madaniy meros esa milliy tajribaning ramziy "kodlari"ni jamlab, g'oyaviy uzluksizlik, fuqarolik mas'uliyati va ijtimoiy legitimlikni qo'llab-quvvatlovchi resurs vazifasini bajarishi asoslanadi. Qadriyatlar tizimi individual va jamoaviy xulqni me'yorlashtirib, jamiyatning strategik maqsadlari bilan fuqarolar xatti-harakatini uyg'unlashtiruvchi mexanizm sifatida tahlil qilinadi. Maqolada ushbu uchlikning mafkuraviy resurs sifatidagi funksiyalari (integrativ, legitimlovchi, tarbiyaviy, mobilizatsion va himoya) hamda globallashuv va axborot xurujlari sharoitida ularni samarali boshqarish yo'nalishlari konseptual tarzda umumlashtiriladi.

Kalit so'zlar: tarixiy xotira, madaniy meros, milliy qadriyatlar, mafkura, ijtimoiy birdamlik, legitimlik, identitet, ma'naviy barqarorlik.

РОЛЬ ИСТОРИЧЕСКОЙ ПАМЯТИ, КУЛЬТУРНОГО НАСЛЕДИЯ И ЦЕННОСТЕЙ КАК ИДЕОЛОГИЧЕСКОГО РЕСУРСА

Давитов Умиджон Хасан угли

Центр исследований развития высшего образования, главный специалист

Аннотация

В статье раскрывается роль исторической памяти, культурного наследия и национальных ценностей в обеспечении духовно-идеологической устойчивости общества. Историческая память рассматривается как смысловое пространство, укрепляющее коллективную идентичность, преемственность поколений и гражданскую солидарность. Культурное наследие интерпретируется как система символических «кодов» национального опыта, поддерживающая идеологическую преемственность, гражданскую ответственность и социальную легитимность. Ценностная система анализируется как механизм нормативной ориентации, согласующий индивидуальное и коллективное поведение со стратегическими целями общества. Обосновываются ключевые функции данного комплекса как идеологического ресурса (интегративная, легитимирующая, воспитательная, мобилизационная и защитная), а также предлагаются концептуальные подходы к его эффективному использованию в условиях глобализации и информационных воздействий.

Ключевые слова: историческая память, культурное наследие, национальные ценности, идеология, гражданская солидарность, легитимность, идентичность, духовная устойчивость.

THE ROLE OF HISTORICAL MEMORY, CULTURAL HERITAGE, AND VALUES AS AN IDEOLOGICAL RESOURCE

Davitov Umidjon Xasan o'g'li

Center for Higher Education Development Research, Chief Specialist

Abstract

This article examines historical memory, cultural heritage, and national values as key resources for sustaining a society's spiritual and ideological stability. Historical memory is conceptualized as a meaning-making space that strengthens collective identity, intergenerational continuity, and civic solidarity. Cultural heritage is interpreted as a system of symbolic "codes" that preserves national experience and supports ideological continuity, civic responsibility, and social legitimacy. The value system is analyzed as a normative mechanism that aligns individual and collective behavior with the strategic goals of society. The paper highlights the main functions of this triad as an ideological resource—integrative, legitimizing, educational, mobilizing, and protective—and outlines conceptual directions for its effective use under globalization and information influence.

Keywords: historical memory, cultural heritage, national values, ideology, civic solidarity, legitimacy, identity, societal resilience.

Globallashuv, axborot oqimlarining keskin jadallashuvi va geosiyosiy raqobat kuchaygan sharoitda jamiyat barqarorligini ta'minlash masalasi tobora ko'proq ma'naviy-ideologik omillar bilan bog'lanmoqda. Zamonaviy ijtimoiy tizimlarda barqarorlik nafaqat iqtisodiy resurslar yoki institutlarning samaradorligi, balki fuqarolarning umumiy ma'no-maydonida birlashishi, qadriyatlar atrofida konsolidatsiyalashuvi va ijtimoiy mas'uliyatni ichki qabul qilishi bilan ham belgilanadi. Shu nuqtai nazardan tarixiy xotira, madaniy meros va qadriyatlar jamiyatning "ichki tayanchi" bo'lib, ular mafkuraviy resurs sifatida ijtimoiy birdamlikni kuchaytirish, siyosiy legitimlikni mustahkamlash hamda axborot-manipulyativ ta'sirlarga nisbatan rezistentlikni oshirishga xizmat qiladi.

Tarixiy xotira — millat va jamiyatning o'z o'tmishi haqidagi kollektiv tasavvurlari, tarixiy tajriba va ramzlar orqali "biz kimmiz?" savoliga javob beruvchi mazmuniy tizimdir. U avlodlar uzviyligini ta'minlaydi, umumiy g'urur va mas'uliyat hissini shakllantiradi, muayyan tarixiy voqealar hamda shaxslar timsolida jamiyatning ideal va maqsadlarini normativlashtiradi. Madaniy meros esa shu xotiraning moddiy va nomoddiy ifodasi sifatida xalqning turmush tarzi, til-madaniy kodlari, urf-odatlar, san'ati, adabiyoti va an'analari orqali jamiyatni birlashtiruvchi ramziy resurs vazifasini bajaradi. Qadriyatlar tizimi esa ushbu xotira va merosdan kelib chiqadigan me'yoriy yo'nalishlarni belgilab, shaxsiy xatti-harakatni ijtimoiy manfaat bilan uyg'unlashtiradi.

Biroq tarixiy xotira, madaniy meros va qadriyatlar avtomatik tarzda ijobiy integratsiya natijasini bermaydi. Ular mazmunan inklyuziv (fuqarolik ruhidagi), bag'rikeng va zamonaviy ijtimoiy ehtiyojlarga mos talqinda bo'lgandagina barqarorlik va birdamlikni kuchaytiradi; aks holda, selektiv xotira, tor etnosentrik yondashuv yoki stereotiplashtirilgan qadriyat talqinlari ijtimoiy masofani oshirishi, guruhlararo ziddiyat risklarini kuchaytirishi mumkin. Shuning uchun mazkur uchlikni "mafkuraviy resurs" sifatida ilmiy asosda tahlil qilish, uning funksiyalari va ishlash mexanizmlarini aniqlash hamda zamonaviy tahdidlar sharoitida samarali boshqarish yo'llarini belgilash dolzarb vazifaga aylanadi.

Ushbu maqolaning maqsadi — tarixiy xotira, madaniy meros va qadriyatlarning mafkuraviy resurs sifatidagi rolini nazariy jihatdan asoslash, ularning integrativ, legitimlovchi, tarbiyaviy, mobilizatsion va himoya funksiyalarini tizimlashtirish hamda globallashuv va axborot xurujlari sharoitida ularni samarali qo'llashning konseptual yo'nalishlarini ko'rsatishdan iborat. Maqolada ushbu masala jamiyatning ma'naviy-ideologik

barqarorligi, fuqarolik birdamligi va milliy xavfsizlik manfaatlari bilan uzviy bog'liqlikda yoritiladi.

Mavzuga oid adabiyotlar tahlili

Tarixiy xotira, madaniy meros va qadriyatlarni “mafkuraviy resurs” sifatida talqin qiluvchi adabiyotlar, avvalo, ushbu uchlikning jamiyatda ma'no ishlab chiqarish (sense-making), konsolidatsiya va legitimlashtirish funksiyalarini tushuntiradi. Yondashuvlar orasida eng asosiy nazariy tayanch — xotiraning individual emas, ijtimoiy “ramkalar” ichida shakllanishi haqidagi konsepsiyadir. M. Halbvaks gacha ko'plab izohlarda xotira psixologik hodisa sifatida ko'rilgan bo'lsa, u xotira doimo guruh (oilal, jamoal, millat) kontekstida “tiklanishi” va shu sabab selektiv hamda me'yoriy xarakter kasb etishini asoslaydi; bu esa xotiraning mafkuraviy resursga aylanish mexanizmini (tanlash, urg'u berish, umumlashtirish) ilmiy jihatdan izohlashga xizmat qiladi.

Tarixiy xotira va tarix (ilmiy tarixshunoslik) o'rtasidagi farq, mafkuraviy resursni tushuntirishda alohida ahamiyatga ega. P. Nora “xotira”ni tirik, guruhlar bilan bog'liq va emosional hodisa sifatida; “tarix”ni esa tanqidiy rekonstruksiya sifatida qarama-qarshi qo'yadi hamda zamonaviy jamiyatlarda “xotira joylari” (lieux de mémoire) — ramzlar, marosimlar, yodgorliklar, muzeylar — ijtimoiy xotirani “institutsonallashtirish” orqali kollektiv identitetni ushlab turishini ko'rsatadi. Shu yondashuv mafkuraviy resurs sifatida tarixiy xotiraning ramziy infrastrukturala tayanishini (yodgorlik, bayram, rasmiy marosim, muzeylash) konseptual asoslaydi.

“Madaniy xotira” konsepsiyasi tarixiy xotirani yanada kengroq tizimda izohlab, meros va qadriyatlar bilan bevosita bog'laydi. J. Assmann xotiraning avlodlararo uzatilishida yozuv, matn, marosim va boshqa tashqi tashuvchilar (external systems of notation) hal qiluvchi rol o'ynashini ta'kidlab, xotirani siyosiy tasavvur va legitimlik bilan bog'laydi; A. Assmann esa madaniy xotiraning “funksiylar-media-arxivlar” orqali boshqarilishi jamiyatning uzoq muddatli barqarorligiga xizmat qilishini ko'rsatadi. Bu yondashuvlar merosni faqat “o'tmish qoldig'i” emas, balki hozirgi jamiyat ehtiyojiga mos normativ ma'no ishlab chiqaruvchi resurs sifatida talqin qilishga imkon beradi.

Madaniy merosning mafkuraviy resursga aylanishi masalasida “an'analar”ning ijtimoiy konstruksiyasi haqidagi qarashlar ham muhim. E. Hobsbawm va T. Ranger “an'ana ixtirosi” g'oyasi orqali ayrim marosimlar va ramzlar muayyan davrda siyosiy-ijtimoiy ehtiyojlar sabab “qayta yaratilishi” yoki standartlashtirilishini ko'rsatadi. Natijada merosning mafkuraviy funksiyasi ikki yo'nalishda ochiladi: birinchisi — uzluksizlik illuziyasi (avlodlar bog'liqligini kuchaytirish); ikkinchisi — me'yoriy tartib (ijtimoiy intizom va legitimlikni mustahkamlash).

Xalqaro me'yoriy manbalarda madaniy meros “jamiyat resursi” sifatida bevosita mustahkamlangan. UNESCOning 1972-yilgi Jahon merosi konvensiyasi madaniy va tabiiy merosni umumjahon qiymatga ega boylik sifatida himoya qilish tizimini belgilaydi; 2003-yilgi Nomoddiy madaniy meros konvensiyasi esa urf-odatlar, marosimlar, bilim va an'anaviy hunarmandchilik kabi nomoddiy merosni “muhofaza qilish” (safeguarding) va avlodlarga uzatish mexanizmlarini ko'rsatadi. Yevropa Kengashining Faro konvensiyasi esa merosni inson huquqlari, demokratiya va barqaror rivojlanish bilan bog'lab, “merosning o'zi emas, balki odamlar bergan ma'no va qadriyatlar” muhimligini alohida urg'ulaydi. Bular merosning mafkuraviy resurs sifatidagi legitim (huquqiy) asosini kuchaytiradi.

Qadriyatlar masalasida esa adabiyotlar, qadriyatni shaxsiy-ijtimoiy xulqni yo'naltiruvchi “yo'l-yo'riq tamoyillari” sifatida ko'rib, ularning jamiyatdagi birlashtiruvchi roli qanday ishlashini tushuntiradi. Sh. Schwartzning asosiy qadriyatlar nazariyasi qadriyatlar turli motivatsiyalarni ifodalashini va ularning tuzilmasi xulq hamda qarorlarni boshqarishini

ko'rsatadi; shu nuqtai nazardan, milliy qadriyatlar tizimi mafkuraviy resurs sifatida ijtimoiy birdamlik, mas'uliyat va fuqarolik xulqini me'yorlashtirishga xizmat qiladi.

“Xotira siyosati” (politics of memory) bo'yicha zamonaviy tadqiqotlar esa tarixiy xotira va meros doimo neytral emasligini, ular ijtimoiy kelishuv, konflikt va identitet raqobati maydoni bo'lishi mumkinligini ko'rsatadi. Shu sabab adabiyotlarda mafkuraviy resursning ijobiy natija berishi uchun xotira va meros talqini inklyuziv (fuqarolik tengligi va bag'rikenglikka mos) bo'lishi, selektiv yoki kamsituvchi narrativlar esa fragmentatsiya xavfini kuchaytirishi qayd etiladi.

O'zbekiston kontekstida normativ-huquqiy va siyosiy manbalar tarixiy xotira hamda madaniy merosni milliy taraqqiyot va ma'naviy barqarorlikning ustuvor yo'nalishi sifatida belgilaydi: “Madaniy meros obyektlarini muhofaza qilish va ulardan foydalanish to'g'risida”gi Qonun merosni “umummilliy boylik” sifatida e'tirof etib, muhofaza va foydalanish munosabatlarini tartibga soladi; “Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi” doirasida madaniyat, meros va ma'naviy tarbiya yo'nalishlari bilan bog'liq vazifalar ko'rsatiladi; shuningdek, jadidlar merosiga doir rasmiy nutqlarda tarixiy xotira va milliy o'zlikni mustahkamlash g'oyasi aktual ma'naviy-ideologik resurs sifatida talqin qilinadi.

Umumlashtirib aytganda, adabiyotlar tahlili uchta asosiy ilmiy xulosani ko'rsatadi: (1) tarixiy xotira mafkuraviy resurs sifatida guruhlar xotirasining selektivligi va ramziy institutlar orqali “mustahkamlanishi” bilan ishlaydi; (2) madaniy meros resurs sifatida media, arxiv, marosim va huquqiy mexanizmlar orqali avlodlararo uzatiladi va legitimlikni kuchaytiradi; (3) qadriyatlar tizimi xulqini me'yorlashtirib, birdamlikni real amaliyotga aylantiradi. Shu bilan birga, tadqiqot bo'shlig'i sifatida ko'pincha ushbu uchlikning o'lchab bo'ladigan indikatorlari (masalan, ijtimoiy ishonch, fuqarolik mas'uliyati, bag'rikenglik, axborotga rezistentlik) va ularning barqarorlikka ta'siri empirik modellash darajasida yetarlicha ishlab chiqilmaganligi ko'rinadi.

Tadqiqot metodologiyasi. Mazkur maqolada tarixiy xotira, madaniy meros va qadriyatlarining “mafkuraviy resurs” sifatida qanday ma'no kasb etishi hamda jamiyat ongida qanday legitimlashtirilishi diskurs-tahlil orqali o'rganildi. Metod doirasida (1) “xotira”, “meros”, “qadriyat”, “milliy birlik”, “ma'naviyat”, “barqarorlik” kabi tayanch tushunchalar aniqlanib, (2) ularning rasmiy-normativ va ijtimoiy-madaniy matnlardagi ishlatilish kontekstlari tahlil qilindi; (3) “integrativ”, “tarbiyaviy”, “legitimlovchi”, “mobilizatsion” va “himoya” funksiyalarini ifodalovchi ma'no birliklari ajratildi; (4) natijada ushbu uchlikning mafkuraviy resurs sifatidagi ishlash mexanizmlari (ramzlar, narrativlar, me'yorlar, ijtimoiy ishonch va fuqarolik mas'uliyati bilan bog'liqlik) konseptual model sifatida umumlashtirildi.

Tahlil va natijalar

Diskurs-tahlil natijalari tarixiy xotira, madaniy meros va qadriyatlar uchligi jamiyat ongida “mafkuraviy resurs” sifatida, avvalo, ma'no ishlab chiqaruvchi va normativ yo'naltiruvchi mexanizm tarzida qurilishini ko'rsatdi. Tahlil qilingan matnlarda “xotira” ko'pincha oddiy tarixiy ma'lumotlar majmui sifatida emas, balki “avlodlar uzviyligi”, “davlatchilik tajribasi”, “milliy g'urur” va “mas'uliyat” kabi semantik tugunlar bilan bog'langan holda ishlatiladi. Bu holat xotiraning mafkuraviy resursga aylanishida seleksiya va urg'u berish mexanizmi mavjudligini anglatadi: o'tmishning muayyan sahifalari jamiyatning hozirgi ehtiyojlariga mos holda “ibrat”, “saboq” va “ideal”ni ifodalovchi narrativ sifatida taqdim etiladi. Natijada tarixiy xotira integratsiya uchun umumiy “biz” tasavvurini kuchaytirib, jamiyat a'zolarini bir xil ma'no maydonida birlashtiruvchi resurs vazifasini bajaradi.

Ikkinchi muhim natija shundan iboratki, madaniy meros diskursda ko'proq ramziy kodlar tizimi sifatida namoyon bo'ladi. Merosga oid birliklar (yodgorliklar, urf-odatlar,

marosimlar, til, adabiyot, an'anaviy hunarmandchilik) "milliylik belgisi" sifatida talqin qilinib, ularni asrash va avlodlarga yetkazish "burch" hamda "mas'uliyat" kategoriyalari bilan bir semantik zanjirda keladi. Bu esa merosning mafkuraviy resurs sifatida legitimlovchi funksiyasini kuchaytiradi: merosni muhofaza qilish va qadrlash jamiyatda "to'g'ri" va "maqbul" xulq me'yorini belgilaydi, fuqarolik pozitsiyasini mustahkamlaydi. Shu bilan birga, merosning institutsionallashuvi (muzeylash, bayram va marosimlar, yodgorlik siyosati, ta'lim dasturlari) ramziy resursni barqaror reproduksiya qiladigan ijtimoiy mexanizm ekanligi aniqlandi.

Uchinchi natija qadriyatlar diskursining jamiyat barqarorligiga ta'sir qiluvchi me'yorlashtiruvchi (regulyativ) funksiyasi bilan bog'liq. Qadriyatlar ko'pincha "hamjihatlik", "bag'rikenglik", "vatanparvarlik", "oila", "mehnatsevarlik", "insonparvarlik", "qonuniylik" kabi tushunchalar orqali konkretlashtiriladi va ular ijtimoiy xulqni muvofiqlashtiruvchi "yo'l xaritasi" vazifasini bajaradi. Diskursda qadriyatlar individual manfaatni jamoaviy manfaat bilan uyg'unlashtirishga xizmat qilishi, shaxsiy qarorlar va ijtimoiy xulqni umumiy maqsadlarga yo'naltirishi bilan izohlanadi. Demak, qadriyatlar mafkuraviy resurs sifatida faqat "e'tiqod" emas, balki barqarorlikni ta'minlovchi ijtimoiy tartibning ichki mexanizmi sifatida shakllanadi.

To'rtinchi natija — ushbu uchlikning (xotira–meros–qadriyat) mafkuraviy resurs sifatida integrativ, tarbiyaviy va mobilizatsion funksiyalarining o'zaro bog'liq holda ishlashidir. Tahlil shuni ko'rsatdiki, xotira jamiyatga umumiy narrativ beradi; meros ushbu narrativni ramzlar va amaliyotlar orqali "ko'rinadigan" va "his qilinadigan" qiladi; qadriyatlar esa uni kundalik xulq me'yorlariga aylantiradi. Natijada uchlikning integrativ salohiyati "bilish–his qilish–amal qilish" zanjiri orqali barqaror ishlab turadi. Aynan shu sinergiya jamiyatda fuqarolik birdamligi, ijtimoiy ishonch va umumiy mas'uliyatni oshiradigan ideologik poydevorni shakllantiradi.

Beshinchi natija globallashuv va axborot ta'sirlari fonida uchlikning himoya (rezistent) funksiyasi kuchayishini ko'rsatadi. Diskurslarda axborot manipulyatsiyasi, yot g'oyalar va identitetni parchalovchi narrativlar xavfi tilga olinarkan, tarixiy xotira va meros "mafkuraviy immunitet"ning asosiy manbasi sifatida qayta ta'kidlanadi. Qadriyatlar esa tanqidiy idrok, mas'uliyat va bag'rikenglik bilan uyg'unlashtirilganda, ijtimoiy mojarolar profilaktikasi hamda polarizatsiyani kamaytirish omili bo'lib xizmat qilishi aniqlanadi. Shu bilan birga, tahlil xotira va merosdan selektiv yoki kamsituvchi tarzda foydalanish ijtimoiy masofani oshirishi mumkinligini ham ko'rsatadi; demak, resursning ijobiy natija berishi uchun uning talqini inklyuziv va fuqarolik ruhida bo'lishi zarur.

Umumlashtiruvchi natija sifatida maqola doirasida "mafkuraviy resurs"ning konseptual modeli taklif qilinadi: (1) ma'no yaratish (xotira orqali umumiy narrativ), (2) ramziy mustahkamlash (meros orqali identitet kodlarini tashuvchilar), (3) me'yoriy yo'naltirish (qadriyatlar orqali xulq regulyatsiyasi), (4) mobilizatsiya (umumiy maqsad va birdamlikka undash), (5) rezistentlik (tahdidlarga nisbatan mafkuraviy immunitet). Ushbu model tarixiy xotira, madaniy meros va qadriyatlarning jamiyat barqarorligi hamda fuqarolik birdamligini ta'minlashdagi rolini izchil tushuntirish va keyingi empirik tadqiqotlar uchun indikatorlar tizimini ishlab chiqishga metodik asos bo'lib xizmat qiladi.

Xulosa

Maqolada amalga oshirilgan diskurs-tahlil tarixiy xotira, madaniy meros va qadriyatlar jamiyat ongida mafkuraviy resurs sifatida shakllanishini hamda barqarorlik va birdamlikni ta'minlashga xizmat qiluvchi mexanizmlarini ochib berdi. Natijalar shuni ko'rsatdiki, tarixiy xotira jamiyat uchun umumiy narrativ va "biz" tasavvurini yaratib, avlodlar uzviyligi hamda ijtimoiy identifikatsiyani mustahkamlaydi. Madaniy meros esa

mazkur narrativni ramzlar, amaliyotlar va institutsional shakllar orqali “ko‘rinadigan” hamda qayta ishlab turadigan tizimga aylantirib, legitimlik va fuqarolik mas’uliyatini qo‘llab-quvvatlovchi resurs vazifasini bajaradi. Qadriyatlar esa xulqni me’yorlashtiruvchi yo‘l-yo‘riq sifatida individual va jamoaviy manfaatni uyg‘unlashtiradi, ijtimoiy hamjihatlikni real amaliyotga ko‘chiradi.

Tahlil natijasida ushbu uchlikning mafkuraviy resurs sifatidagi asosiy funksiyalari — integrativ (birlashtiruvchi), legitimlovchi, tarbiyaviy, mobilizatsion va himoya (rezistent) funksiyalar — o‘zaro bog‘liq holda ishlashi aniqlandi. Xotira–meros–qadriyatlar sinergiyasi “bilish–his qilish–amal qilish” zanjiri orqali fuqarolik birdamligi, ijtimoiy ishonch va umumiy mas’uliyatni kuchaytiruvchi barqaror ideologik poydevorni shakllantiradi. Shu bilan birga, xotira va merosning selektiv yoki kamsituvchi talqini integratsiya o‘rniga ijtimoiy masofa va qarama-qarshiliklarni kuchaytirishi mumkinligi qayd etildi; demak, resursdan samarali foydalanish uchun uning mazmuni inklyuziv, bag‘rikeng va fuqarolik tengligi tamoyillariga mos bo‘lishi zarur.

Umuman olganda, maqolada taklif etilgan “ma’no yaratish — ramziy mustahkamlash — me’yoriy yo‘naltirish — mobilizatsiya — rezistentlik” modeli tarixiy xotira, madaniy meros va qadriyatlarning mafkuraviy resurs sifatidagi rolini tizimli tushuntirishga xizmat qiladi. Ushbu model kelgusida empirik tadqiqotlar uchun indikatorlar tizimini ishlab chiqish, ta’lim-tarbiya va ma’naviy-ma’rifiy siyosatni takomillashtirish hamda jamiyat barqarorligini mustahkamlashga qaratilgan dasturlarni ilmiy asoslashda metodologik platforma bo‘lishi mumkin.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO‘YXATI

1. Halbwachs, M. On Collective Memory / M. Halbwachs; ed., trans. and introd. by L. A. Coser. — Chicago; London: The University of Chicago Press, 1992. — 254 p.
2. Nora, P. Between Memory and History: Les Lieux de Mémoire / P. Nora // Representations. — 1989. — No. 26. — P. 7–24.
3. Assmann, J. Cultural Memory and Early Civilization: Writing, Remembrance, and Political Imagination / J. Assmann. — Cambridge: Cambridge University Press, 2011. — 319 p.
4. Assmann, A. Cultural Memory and Western Civilization: Functions, Media, Archives / A. Assmann. — Cambridge: Cambridge University Press, 2011. — 410 p.
5. The Invention of Tradition / ed. by E. Hobsbawm, T. Ranger. — Cambridge; New York: Cambridge University Press, 1983. — vii, 320 p.
6. Schwartz, S. H. An Overview of the Schwartz Theory of Basic Values / S. H. Schwartz // Online Readings in Psychology and Culture. — 2012. — Vol. 2, Iss. 1. — Art. 11.
7. UNESCO. Convention Concerning the Protection of the World Cultural and Natural Heritage (Paris, 16 November 1972)
8. UNESCO. Convention for the Safeguarding of the Intangible Cultural Heritage (Paris, 17 October 2003)
9. Council of Europe. Framework Convention on the Value of Cultural Heritage for Society (Faro Convention) (Faro, 27 October 2005)